

НАЦІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР

Максак Інна Василівна

викладач кафедри мов і методики їх викладання

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів, Україна

e-mail: innesham@ukr.net

Радченко Марина Володимирівна

викладач кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів, Україна

e-mail: marusayrada@gmail.com

Наукову розвідку присвячено аналізу ключових пріоритетів національної стратегії розвитку вищої освіти в Україні у контексті оновлених європейських освітніх орієнтирів. Авторами дослідження схарактеризовано стратегічні пріоритети розвитку Європейського освітнього простору до 2025 року відповідно до Комюніке Комісії Європейському Парламенту, Раді, Європейському соціально-економічному комітету і Комітету регіонів. Описано наскрізні пріоритети Програми ЄС Еразмус+ на 2021-2027 роки у галузі вищої освіти. Проаналізовано національні пріоритети Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (2022 р.), які визначають концептуальну модель національної вищої освіти. Зроблено висновок про гармонізацію національних освітніх пріоритетів розвитку вищої освіти з європейськими орієнтирами впродовж наступного десятиліття. Перспективним, на погляд дослідників, є урахування консолідованих європейських і національних пріоритетів розвитку вищої освіти у контексті євроінтеграційного поступу України під час розроблення та реалізації міжнародних грантових проєктів.

Ключові слова: *євроінтеграція, освітні пріоритети, Європейський Союз, вища освіта України, Європейський освітній простір.*

Постановка проблеми, її зв'язок з важливими завданнями.

У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (2022 р.) проголошено, що місією вищої освіти в Україні є інтелектуальний, культурний і професійний розвиток особистості, формування якісного людського капіталу та згуртування суспільства для утвердження України як рівноправного члена європейської спільноти, розбудова ефективної інноваційної конкурентоспроможної економіки та забезпечення високих стандартів якості життя. [3]. Для досягнення поставленої мети необхідно посилити європейське співробітництво в галузі освіти і навчання у межах інтеграційного поступу

України до Європейського освітнього простору. Тому впродовж наступного десятиліття проблема гармонізації національних освітніх пріоритетів розвитку вищої освіти з європейськими орієнтирами набуває особливої актуальності.

Аналіз чинного законодавства України та Європейського Союзу [3;4] й останніх наукових публікацій [1;2] засвідчив, що розвиток, трансформація і реформування української освіти є стратегічним завданням в умовах європейської інтеграції, проте проблема консолідації національних і європейських освітніх пріоритетів досі залишається відкритою і потребує подальшого дослідження.

Мета нашої наукової розвідки полягає в аналізі ключових пріоритетів національної стратегії розвитку вищої освіти в Україні у контексті оновлених європейських освітніх орієнтирів.

Виклад дослідження. Згідно із Комюніке Комісії Європейському Парламенту, Раді, Європейському соціально-економічному комітету і Комітету регіонів щодо досягнення Європейського освітнього простору до 2025 року від 30 вересня 2020 року розвиток Європейського освітнього простору здійснюється за такими стратегічними пріоритетами:

- якість освіти і підготовки (базові та загальні компетентності, мобільність та співпраця, комунікативні та інші компетентності навчання впродовж життя, європейська перспектива в освіті);
- інклюзія та гендерна рівність (траєкторія успішного навчання на засадах інклюзивного та гендерно орієнтованого навчання);
- зелений та цифровий дискурс (Кліматична коаліція. екологізація («озеленення») освітньої інфраструктури, екологічна стійкості; цифрова освіта);
- викладачі і тренери (інноваційне викладання, Європейські рекомендації щодо національних рамок кваліфікацій);
- вища освіта (Європейський університет, альянс університетів);
- геополітичний вимір (підхід «Team Europe», співпраця зі стратегічними партнерами, розширення міжнародного виміру Програми Еразмус+). [1;4].

Програма Еразмус+ спрямована на підтримку освітнього, професійного, культурного, молодіжного і спортивного розвитку громадян країн-учасників і країн-партнерів Європейського Союзу.

Наскрізними пріоритетами оновленої Програми на 2021-2027 роки у галузі вищої освіти є:

- інклюзія та різноманітність, що передбачають рівний доступ до освіти кожного представника європейської спільноти, незалежно від його особливостей фізичного і психічного розвитку, а також національної, релігійної, соціальної, гендерної та расової ідентичності;
- цифрова трансформація, яка спрямована на розроблення та впровадження системи цифровізації вищої освіти шляхом розвитку цифрової готовності, стійкості та сталості;
- навколишнє середовище та боротьба зі змінами клімату, які мають за мету реалізацію зеленої агенди у межах концепції сталого розвитку людства;
- участь у демократичному житті, що сприяє розбудові справедливого суспільства на демократичних засадах;

– спільні цінності й активне громадянство, які є запорукою успішного функціонування активного громадянського суспільства, що засноване на базових європейських цінностях і світоглядних принципах [2].

До основних пріоритетів Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (2022 р.), які визначають концептуальну модель національної вищої освіти, відносяться: автономія та інституційна спроможність закладів вищої освіти; прозорість і відкритість управління; колегіальність і залученість учасників освітнього процесу до процесів реформування системи вищої освіти; відповідальність; прагматичність у виборі моделей розвитку; партнерство; несприйняття корупції; академічна доброчесність; академічна свобода; професіоналізм; тісний зв'язок освіти з наукою, економікою; орієнтація на найвищі наукові досягнення; орієнтація на досягнення найвищої якості освіти; орієнтація на поточні та перспективні пріоритети суспільства і національної економіки; збереження кращих надбань вітчизняної освіти; збереження інтелектуального людського потенціалу в регіонах; доступність і рівність, неупередженість; орієнтація на всебічний розвиток особистості протягом життя; інклюзивність; зовнішня відкритість на паритетних засадах; адаптивність; різноманітність; самоорганізація; стійкість [3].

Отже, на наш погляд, пріоритети, визначені Міністерством освіти і науки України, відображають реалії національної вищої освіти та покликані віднайти дієву відповідь на виклики сьогодення, а також відповідають стратегічним європейським орієнтирам і підтверджують інтенцію України до європейської освітньої спільноти.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в теоретичному обґрунтуванні та практичній імплементації міжнародних грантових проєктів з урахуванням консолідованих європейських і національних пріоритетів розвитку вищої освіти у контексті євроінтеграційного поступу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Локшина О. Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021-2030 рр. як євроінтеграційний орієнтир для української освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 4. С. 5-17.
2. Кеда М.К. Проектний менеджмент у закладах освіти. Практикум : навч.-метод. посіб. Чернівці : Scriptorium, 2023. 148 с.
3. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки : Кабінет Міністрів України. Розпорядження від 23. 02. 2022 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#n12> (дата звернення: 21.05.2023).
4. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on achieving the European Education Area by 2025. URL: [EUR-Lex - 52020DC0625 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/comm/communication/2020/625/oj/1/1/en/2020/11/24) (дата звернення: 21.05.2023).